

Cărți apărute

La librăria «ALBANIA», str. T. I. I. No. 10

Constanța — Telefon. 1111

spre vânzare următoare:

Noul Cod Penal «Regele Carol II» complet vol. 20 lei

Noul Cod Penal. Extrase. vol. 5 lei

Visul Maicii Domnului 32 pag. vol. 5 lei

Epistolia 32 pagini vol. 5 lei

Prohodul întocmit după Triod. 1 broșură 24 pag. text și note muzicale. Prețul 6 lei.

Prohodul întocmit după triod cu note muzicale 16 pagini vol. 5 lei

Două lupte navale. Coronel și Falckland 1914, de Claude Farrere și Paul Chack. Traducere de Maiorul D. C. Bădulescu, din infanterie. 1 vol. 127 pag. format mare. Prețul 60 lei.

Din Umbră. Poezii de Al. Popescu-Scărișoreanu, cu o prefață de Al. Gherghel. Editura «Grai și cuget dobrogean» 1 vol. 156 pag. Prețul 50 lei.

Hazard și Ruletă de V. Ruel. Considerațiuni teoretice și aplicațiuni practice asupra legii hazardului. Interesantă. 1 vol. 77 pag. Prețul 60 lei.

Valuri. Roman marinăresc. de Locotenent Radu Klein. volumul 40 lei

Balada Acarului Stan Marin. vol. 6 lei

Petrache Lupu dela Maglavit. vol. 1 leu

Pentru librari prețuri speciale

ANUL I No. 3.

Constanța, Martie 1937.

GANDURI DELA MARE.

Revistă Culturală Regională

Condusă de Titus Cergău.

MOTO:

Sunt sfinți care lasă mouște
și sfinți care lasă gânduri.

N. IORGA

Dorim să contribuim cu toată puterea noastră de muncă la ridicarea meleagurilor noastre dobrogene, făcând cunoscut trecutul, redând prezentul și căutând a face și modeste preconizări asupra viitorului, situându-ne astfel în mijlocul revistei regionale ale țării.

Cuprinsul.

Excelsior	I. D. Frasin
Marea	Grigore Sălceanu
Punctele cardinale ale culturii românești	Petre P. Ionescu
Cunoașterea satelor .	Gh. Tomulescu
Ursita	C. E. Răzășu
Baeramdede	Grigore Sălceanu
Prescripție	Constantin P. Demetrescu
Primăvara	Titus Cergău

Viața ca și focul, nu se păstrează decât comunicându-se.

Guyau.

Vegheați, căci lenea sufletului duce la moarte.

Demophile.

Cugetând bine, lucrăm bine.

V. Hugo.

Adevărul este mai prețios decât pâinea zilnică

Channing.

Să subordonăm totul cu sfințenie, datoriei.

Kant.

Institutul de Arte Grafice «Albania» — Constanța.

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

EXCELSIOR.

În lături cu scepticismul și demoralizarea, — moartea idealismului, — un idealism care a fost trecut din mână'n mână, asemeni unei «goane a torțelor».

Să se stingă torța în mâna actualei generații? Nu, ea trebuie să fie trecută mai departe.

Acum, — mai mult decât oricând, — ne trebuie putere sufletească și luptă.

Tu, luminătorule, ești propovăduitor pe meleaguri vecinic tinere. Prin predica ta, preot al luminii, alungi întunericul, ... lumina pătrunde prin toate ungherele... și întunericul se duce în prăpăstiile trecutului...

Ești om și tu, împovărat de toate patimile pământești, legat de toate nimicurile vieții, muncit de grija pâinii pentru mâine și de greul care-ți apasă pe umeri; dar când intri în altarul luminii, îți lepezi depe tine haina patimilor omenești, svârli toate nimicurile vieții, uiți grija pâinii pentru mâine, ca să predici vlăstarelor tinere, — nădejdea noastră de mâine, — să le vorbești în cuvinte într'aripate și să le șlefuești sufletele ca să fie neîntinate și mai limpezi decât stropul de apă al izvorului.

Atunci, în altarul luminii, ești mai presus decât tine însuși. Clipă cu clipă, zi cu zi, an cu an, reverși în juru-ți tot ce ai mai curat în sufletul tău și singura-ți mulțumire este ca, — prin ruina ta, — să ridici și mai puternică generația ce vine.

Cu cât te stingi mai mult, cu atât s'aprinde mai strălucitoare facla luminii.

Prin jertfa ta neîntreruptă, luminezi întunericul. Iar tu, luminătoare, ești soție, ești mamă, gospodină și dublă educatoare: a fiilor tăi și a micilor

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

școlari. Ești o roabă muncitoare, mai roabă decât multe alte femei. Îți îngrijești casa, îți alăptezi copilul, gătești hrana zilnică și apoi, uitând necazurile tale, intri veselă, cu surâsul îngeresc pe buze, în clasa care-ți mai absoarbe din slabele tale puteri.

Cornelia, mama Grachilor, arăta tuturor copiii săi și spunea mândră:

— «Iată podoabele mele!»

Dar tu treci peste tine, calci în picioare până și instinctul tău de mamă, ca să arăți tuturor copiii altora, spunând și mai mândră:

— «Iată podoabele mele!».

Luminători și luminătoare, cine sa vă înțeleagă, să vă sprijine și să vă încurajeze?

În voi înșivă stă toată puterea.

Înainte cu torța idealismului!

Excelsior!

I. Dumitrescu-Frasin.

MAREA.

Ca perdele aruncate în senin,
Spume albe în albastru se topesc,
Pescărușii, fulgi de spumă, zboară lin
Și talazuri se aruncă, se sdobesc.

Vin cu soare peste lespezi prăvălite,
Se desfac în cercuri albe tremurând
Și se sfarmă 'n mii de cercuri înmiite,
În răsfrângeri de lumină fulgerând.

Se abat toți pescărușii pe-un talaz,
Pene albe în albastru se desfată,
Dulce-i leagănă talazul și deodată
Își iau sborul într'un foșnet de atlaz.

Raze calde, snopuri-snopuri, cad piezișe,
Ninge aur.... În tăcere și mister,
Ca din visuri desfăcută și furișe,
Trece-o navă albăstruie pe sub cer.

Din volumul „Fierbea a' noapte Marea”.

GR. SÂLCEANU.

Punctele cardinale ale culturii românești.

Sufletul unui popor reprezintă o îngrădire de elemente strămoșești, pe care le-au adunat veacurile. Pe această stâncă de granit, cresc elementele nobile ale sufletelor individuale plămădite de educație și de mediu.

Gustave Le Bon.

Asistăm în timpurile noastre la un fenomen extrem de interesant pentru mentalitatea românească; este încercarea, tot mai puternică de a ne defini, de a ne căuta sensul istoric într-o formă proprie de manifestare. Se vorbește cu stăruință azi de realitatea specificului etnic și, în legătură cu el, de specificul de cultură. De aceea întrebarea fundamentală care se pune este dacă există într'adevăr o cultură română care să poarte pecetia indelebilă a structurii noastre etnice. Ce se înțelege prin cultură? Cultura poate fi definită: în ansamblu de achiziții spirituale având un sens dinamic. Ceeace înseamnă că fenomenul de cultură este relativ la momentul istoric ca și la națiunea respectivă. Nu există, cu alte cuvinte cultură, ci *culturi*.

Caracteristica fundamentală a secolului trecut a fost o continuă și aproape totală îndepărtare de realitate și crearea unei lumi de abstracțiuni în care puterile de creație trebuiau să urmeze calea acestor abstracțiuni și atingerea a diferite idealuri propuse nu de realitate ci de rațiune. Împotriva acestor erori care a orbit un întreg secol s'a produs reacțiunea secolului al XX-lea, făcând să cadă și să moară de o moarte frumoasă tot cece naționalismul intransigent crease (abstracția economică, pedagogică, științifică și politică).

Cultura română a secolului trecut se poate reduce la un aspect fundamental; influența străină și împrumutul cultural ce a condiționat discrepanța dintre fond și formă pe care au remarcat-o atât de bine un T. Maiorescu și un M. Eminescu. Acest împrumut străin s'a făcut în trei faze caracteristice: influența bizantino-fanariotă, influența franceză și influența germană. Aceste culturi s'a căutat să fie transplantate la noi, pe sufletul nostru, să răspundă necesităților noastre imediate. Eram rămași, din cauza contingentelor istorice, prea în urmă. Trebuia să ne punem la curent, să facem față lumii civilizate, să îmbrăcăm o haină modernă cu care să ne prezentăm în fața apusului. Dar se pune întrebarea fundamentală: trebuie sau nu să existe un raport de condiționare între sufletul unui popor, între specificul său etnic și între cultura sa? Și dacă acest raport există, ce valoare pot avea împrumuturile culturale? S'a vorbit despre puțința unei asimilări de cultură străină. Dar chiar dacă asimilarea e cu puțință, ea nu s'a făcut la noi. Așa că ne găsim în fața unui fenomen cu enorme consecințe istorice: nu avem o cultură care să corespundă sufletului nostru. Care sunt însă trăsăturile fundamentale ale sufletului românesc? E nevoie deci de o determinare a psihologiei poporului nostru, lucru ce încă nu s'a făcut decât în mod foarte parțial. Aceste elemente de zidire sufletească pot fi studiate și în statică prezentului, dar pot fi și mai bine înțelese în dinamica istorică. Este necesar deci să urmărim în trecut caracterele psihice ale strămoșilor noștri: Tracii, Geto-Dacii, Romanii și în fine generația determinantă a elementului slav. Tracii sunt deținătorii unui caracter de o extremă importanță: ei au creat aproape atitudinea mistică a omului în fața misterului. Ei sunt, cronologic și istoric, strămoșii faimoaselor «mistere orfice» ale extremului orient. Geto-Dacii au adăugat acestui misticism ideea nemuririi spirituale și a monoteismului. Creatori de state politice atunci când nu exista decât un singur mare stat: cel roman, acești strămoși au pus în noi simțul organizării sociale. Romanii au adăugat calitățile raționale ale spiritului lor practic, iar slavii misticismul lor religios și spiritul organizării politice, (voevodatul) sociale și economice (mîrul, zadruga) și juridice (județul).

Iată deci elementele din care s'a plămădit sufletul daco-roman în care descoperim, de atunci și până azi, cu aceeași nealterare ce constituie un caracter și o virtute — religiozitatea, misticismul, necesitatea înțelegerii raționale, simțământul tragic al existenței și al destinului, optimismul, curajul, vitalitatea spirituală. Din aceste elemente putem nu construi, ci descoperi, punctele cardinale ale culturii românești în funcție de sufletul nostru.

1) *Aparținerea la cosmic*, caracter fundamental pe care d-l L. Blaga îl întrevăde în al său «spațiu mioritic». Tot dela același gânditor vom lua cel de al doilea caracter:

2) *Nevoia organicului ca simbol al spiritualului*, fenomen denumit de d-l L. Blaga «sofianicul». Alături de aceste două puncte vom adăoga și noi următoarele două:

3) *Participația la supra-temporal*, caracter fundamental evidențiat în permanențele etnice ale poporului și în sensul supra-istoric al creștinismului ortodox. În fine, ca o unificare a tuturor acestor cadre spirituale vom adăoga:

4) *Sinteza misticului și a raționalului nu în sensul «sofianicului» ci în sensul biologic și spiritual al elementelor etnice din care am fost făuriți.*

Va trebui desigur să adăogăm acestor patru elemente de permanentă generalitate, alte elemente diferențiale, lucru ce trebuie făcut în mod colectiv de cercetătorii noștri.

Vom avea atunci și înțelegerea sensului ce va trebui să-l aibă o veritabilă cultură română. Această cultură, operă a viitorului, nu mai poate fi nici de importanță și sub egidă franceză, nici sub egidă germană. Fiecare formă de cultură e produsul unui spirit colectiv în mediul cosmic în care trăește, permanent, acel colectiv. Nu poate fi deci vorba nici de o viitoare asimilație, nici de o sinteză între aceste două culturi care sunt și ne vor rămâne străine. Din multiplele înfățișări în care am fost siliți să ne manifestăm, va trebui să ne descoperim înfățișarea noastră unică și autentică. E un comandament istoric acesta, atât de imperios, încât de respectarea sau de nerespectarea lui, depinde ființarea noastră viitoare ca neam.

Petru P. Ionescu

Doctor în filosofie.

Cunoașterea satelor.

A ne cunoaște țara înseamnă, a
ne iubi țara.

Prof. D. GUSTI.

Punctul culminant al aspirațiunilor de înainte de războiu, a fost îndeplinirea idealului național.

Odată îndeplinirea idealului național făurit, ne-am aflat întocmai ca și la sfârșitul unei călătorii lungi când, după un moment de reculegere, călătorul caută alte aspirațiuni, satisfacerea altor cerințe, căci, ideal din ideal se naște, crește și cere veșnic alte realizări. Așa dar, actul unirii nu este numai încheierea unei epoci de sbucium și frământări, ci el deschide o altă epocă de dorinți și realizări viitoare.

Aceste frământări, la care generația noastră asistă ca eroi și martori, li s'a aruncat de către conducători, diferite formule, de solidarizare a neamului nostru, ca drept noui idealuri de viitor astfel *«Prin noi înșine»*, *«Muncă, cinste, legalitate»*, *«Unirea sufletească»*, *«Văzând și făcând, vrem puțintel bine»*... Ritmul nou «sau... cea mai nouă formulă» *«Idealul statului țărănesc»*. Se pare că, ceea ce n'ar strica nici uneia din formulele de fericire al idealului sintetizat mai sus, ar fi *«Mai multă lumină la sate»*. *Mai multă cultură*. Aceasta e ceea ce ne trebuie! Căci: «A asigura României Mari o dezvoltare culturală originală, sănătoasă, pe bazele ei firești, pe caracterele somatice, este a o ridica la înălțimea celorlalte țări europene»¹⁾. Deci: la baza formulei idealului nou al *«Statului țărănesc»* trebuie să stea ridicarea culturală a satului? Că o vom face *«Prin noi înșine»*. Cu atât mai bine pentru noi și pentru țară.

1) Dr. Prof. D. Gusti.

Problema nu e atât de ușoară! Suntem abia la început. O cultură nu se improvizează — așa de pildă cum s'ar improviza o nouă grupare politică, născută prin diviziune, ca mătasa broaștei! Toți cei ce vor binele, e nevoie să fie ei înșiși convinși de o adevărată politică a culturii și apoi de transformarea însăși a statului politic, într'un stat cultural.

A anunțat-o însuși răposatul I. I. C. Brătianu la marea adunare de la «Eforie» în 1927. A încercat-o *cu rezultate fericite*, d-l profesor D. Gusti, prin creiarea «Institutului Social Român» cât și prin lucrările teoretice, ca și prin realizările practice, a echipelor studențești, de sub auspiciile Fundației Culturale «Principele Carol».

Suntem pe drumul cel bun, căci, o întemeiere a culturii cere mai întâiu contractul viu și permanent cu toate unitățile de viață păstrate în formele etnice, primitive, care la noi sunt satele, acolo unde încă n'au fost influențate de formele străine, (cum din nefericire în multe părți, din provinciile alipite e cazul).

Dacă n'ar fi, decât să ne gândim la primele începuturi de literatură, vom găsi ca la noi ele se leagă de literatura populară și de graiul strămoșesc. Culegerile folcloristice și datele etnografice, au făcut apropierea între spiritualitatea cultă și cea etnică, chiar de la primele începuturi. Totuși — mai ales astăzi când trăim într'o Românie unită — primele începuturi înseamnă prea puțin! Viața satelor noastre este aproape necunoscută. Nouile idealuri, nouile cerințe de cunoaștere a celulei sociale, «satul», se impune ca o nevoie imperioasă, ca imperativ național.

De aci se naște nevoia cercetării monografice a satelor noastre. În această privință, Institutul Social Român, creiat ca o necesitate a culturii noastre naționale, reunește toate valorile și activitatea desfășurată de Fundația «Principele Carol» prin echipele studențești atinge toate idealurile. Iată realizarea imperativului vremii!

Cunoașterea științifică și integrală a țării, — prin metoda monografică — însemnează tocmai legătura vie, între toate valorile culturii noastre.

Socotim că aceasta este chiar considerentul de bază

care a dominat modificarea legiilor școlare ale învățământului primar în vara anului 1934, când s'a trecut între obligațiunile de seamă pentru învățătorii înaintați, cunoașterea satului prin cercetări de monografii sociologice științifice.

Este dar timpul să începem munca temeinică de cunoaștere a țării, prin astfel de cercetări. «A ne cunoaște țara, însemnează a ne iubi țara». Și pentru a ne iubi țara este să începem prin a cunoaște satul, comuna, regiunea, ca singurele tipuri neprezentative și rezumative, a sintezei neamului,—căci cunoașterea națiunii este știința patriei.

G. Tomulescu.

PRIMAVARA.

*Zglobie primăvară frumoasă și'nverzită,
Întreaga noastră fire de tine e trezită,
Ne dai avânturi 'nalte spre cer, spre Dumnezeu,
Ne umpli de speranță, când traiul este greu.*

*Din seva-ți creiatoare ne dai parcă dulceață,
Ne oșelești la greul ce întâlnim în viață,
Ne 'ntinerești făptura cu doruri de hoinar,
Uitând de răul lumii și de al ei calvar...*

*Tu faci copii din tineri, iar din bătrâni flăcăi,
Iar gândurile triste le 'ndrepți pe alte căi,
Incât ne dai iluzii că 'ntinerim mereu
Să nu simțim sfârșitul ce duce'n Elizeu...*

*Și astfel filă cu filă din cartea mică-a vieții,
Ce ca o primăvară în faptul dimineții
Se duce, se repetă ca clipele în sbor
Și nu rămâne'n urmă decât al vieții dor...*

Titus Cergău.

URSITA.

Era în anul de groază și măcel, 1916.

De timpuriu, noaptea își întinsese umbrele ei de zăbranic peste ceața plumburie de Octombrie, prin care soldații celui de al XII-lea regiment de infanterie orbăceau de săptămâni întregi, asemenea unor fantome însuflețite.

Pe coasta muntelui Șoimu, cimitir înfiorător în care fiecare părticică de pământ era udată cu șiroaie de sânge, câteva grupe de oameni din rezerva sectorului, adăpostiți de o cută de teren, săpau în tăcere la o groapă imensă, în care aveau să fie îngămădite, în nopțile următoare, nenumăratele cadavre ce acopereau câmpul de bătălie.

Desbrăcate de haine din ordinul comandamentului, următor principiului că «nimic nu trebuie să se piardă în natură»—și spălate de ploaia mărunță, care cernea din ceață asemenea lacrimilor unor ființe iubite, mulțimea hoiturilor galbene verzui își făceau impresia berbecilor jupuiți de piele, aruncați pe pardoseala unui abator rudimentar de provincie, pentru a face loc la cuiere altor măcelari, grăbiți să-și exercite meseria lor sângeroasă, spre fericirea gloatelor informatate și hulpave.

Ceva mai sus, la câteva zeci de metri de gropile pline de noroiu, botezate tranșee, în care floarea țării, transformată în troglodiți, se opintea din răspuțeri să stăvilească puhoiul de fier și foc ce se abătuse asupra ei, se afla postul de comandă al sectorului, instalat sub rădăcina unui pom răsturnat de furtună.

La lumina bolnăvicioasă a unui foc de lemne ude, se puteau vedea, strânși la un loc, patru arătări, ce, după sdrențele de dolmane și mantalele de cauciuc putrezite, semănau a fi ofițeri.

Profitând de un moment de liniște, veniseră să-și încălzească ciolanele amorțite la căldura focului de «lozniță pentru afumat prunele», pe care neadormitul «sclav» al comandantului îl alimenta cu o conștiinciozitate de vestală antică.

După o sumară răsfoire prin «gazetele», ale căror «majuscule» desemnau ciudate arabescuri, din mormăelile dela început prin a se desluși sunete articulate și ochii tuturor lucesc stranii, privind cu lăcomie ceaiul servit în funduri de bidoane.

Fiecare sorbitură de ceai, care servește doar ca motiv, este completată cu rom, iar sticla cu licoarea dătătoare de fericire circulă tot mai des, de la unul la altul.

Ca prin farmec, limbile se desmorțesc și cei patru, uitând un moment unde se află, încep să vorbească despre lucruri trăite aievea și care azi li se par basme.

Unul povestește despre un pat moale și cald, așternut de o mână iubită, ce s'ar găsi undeva departe, la adăpostul pereților proaspăt spoiți cu alb. Altul aduce vorba despre o masă pe care se răsfățau odată mâncări aromitoare și nările, gâdilate o clipă de aburii închipuiți, se largesc respirând cu nesaț duhoarea puturoasă a bordeiului adăpost.

Fiecare are câte ceva de spus și fiecare e grăbit s'o spuie cât mai repede, încât, de la o vreme, vorbesc toți deodată, de nu se mai înțelege nimic.

Încet, încet, însă, moleșite de căldura focului, de fumul alcolului și de nostalgia aducerilor aminte, fețele bărboase devin neclintite, cu privirea îndobitocită pierdută în gol.

Tocmai într'un târziu, unul din ei își amintește că adusesese cu el pe Leonte, ghicitorul, care de atâtea ori le înlesnise singurătatea cu glumele și prevestirile lui de bine.

Fără a se lăsa mult îndemnat, acesta își «întinde» îndată bobii pe fundul unei ranițe, îi împarte cu măestrie în grămăjoare, îi menește, apoi îi strânge, pentru ca din nou să-i amestece și să-i despartă, cercând, cu orice chip, să smulgă viitorului tainele sale de nepătruns.

În liniștea care domnește, luminat de flacăra găl-

bue, ghicitorul în bobi are înfățișarea unui mag din vremuri străvechi. oficiind un cult bizar și păgân.

Deodată, fața pământie a urmașului nomazilor veniți din adâncurile misterioase ale Indiei, se ridică, cu trăsăturile descompuse și-și poartă, dela unul la altul, privirile îngrozite, în timp ce mâinile tremurând răstoarnă ranița, împrăștiind în noroiu bobii prevestitori de rău.

Fără voe, privirile tuturor se îndreaptă spre pământ, apăsate de o presimțire tristă, în timp ce ochii ca de foc ai țiganului scrutează bezna de nepătruns, căutând să vadă, par'că, ce se petrece în tranșeea unde lăsase pe tatăl său, milițian găsit de stăpânire bun să poarte arma, deși nu știa nici măcar s'o încarce.

Sosise abia de câteva zile, cu ullimul transport «de împrăștiere» și de atunci, bietul Leonte devenise trist și întunecat. Se cerca, cât putea, să-l scutească de munca obositoare a săpatului la tranșee, care se făcea stând culcat pe o coastă în noroiul rece și lipicios; îl învățase să încarce arma și-i dădea tot felul de povește, menite să-l apere de primejdiile ce-l amenințau la cea mai mică mișcare necalculată.

Sărmanul băiat, știa el că viața nimănui nu valorează nimic în iadul în care trăia de 34 de zile și de aceea era cuprinsă de o teamă nelămurită, mărită și mai mult de firea lui de oriental fatalist și de liniștea ciudată ce stăpânea, în seara aceea, cuprinsul.

Mintea lui înfierbântată era frământată de gânduri negre, care-i dădeau intuiția clară că ceva grozav avea să se întâmple.

Și bobii..., bobii căzuseră pe moarte.

Un sgomot, la fel cu fâlfăitul aripelor unei păsări speriată din somn, urmat de o trosnitură surdă, vestea cu care un mortier de tranșee, vechi prieten din față, obișnuia să-și onoreze vecinii, fu premergătorul unui adevărat uragan de foc și fier, ce se revarsă asupra terenului din spate, pentru a împiedica intervenția rezervelor.

Era un atac de noapte.

Barajul artileriei amice, cerut de comandant, izolă la rândul-i pe atacatori, cari pătrunseseră chiar în tranșee, unde lupta se încinsese aprigă și fără cruțare, acoperită de întunericul de pânză al nopții, ce nu te lăsa să deosebești pe dușman de prieten.

Știri scurte, aduse de agenți de legătură sfârți-cați, arătau superioritatea inamicului. Pași grăbiți de fugă o confirmau.

Comandantul, înțelegând într-o clipă situația, aruncă receptorul din mână și dintr-o săritură fu în fața adăpostului de unde glasul lui, stăpânind parcă o clipă furia elementelor deslănțuite, tună năprasnic: „Înainte”.

Desprinși fulgerător din glia însângărată, întărâtați de mirosul sângelui și de răcnetele răgușite ale ofițerilor, „groparii” se asvârliră la contra atac cu sărituri și urlete de fiare apocaliptice, având în frunte pe Leonte, grăbit să-și smulgă părintele din ghiarele nemiloase ale morții.

Isbitura a fost scurtă, dar teribilă. Zadarnic miorlăituri nedeslușite cereau îndurare. Fiarele îmbătate de furie isbeau cu sete. Oasele pâraiau înăbușit sub loviturile paturilor de armă și ale târnăcoapelor. Sângele țâșnind îmbelșugat din rănilor căscate, roșia mocrilă împuțită, întorcându-se în pământul din care a fost supt.

În câteva minute terenul a fost curățit și mitralierele, cu lătrături de cățele înfuriate, urmăresc cu stăpnicie pe pușinii fugari, cari duc dușmanului trista veste.

Infuriat de zădărnicia sacrificiului, acesta îndreaptă toate trăsnetele iadului asupra ultimilor supraviețuitori ai tranșeelelor căutând să-i amestece cu țina pe care o apără cu atâta încăpățănare stând neclintii la locurile lor, cu pupilele mărite de groaza morții apropiate. De altfel la ce bun să miște?

Unde să se ducă, dacă pretutindeni moartea îi pânzește, deopotrivă?

Spre ziuă, dușmanul obosește și el și liniștea, punctată cu lovituri scurte de arină și vaetele prelungi ale muribunzilor, își îndeinde din nou aripa deasupra celor două tabere învrăjbite. Dimineăța, când soarele palid, învingând negurile, răușește să lumineze locul

măcelului, mulți simt o bucurie ascunsă la vederea bogatei recolte de cadavre dușmane, care le va permite o simțitoare aprovizionare de îmbrăcăminte și mulțumirea, că se mai pot bucura încă, de viață, lucește în ochii tuturor.

Numai bietul Leonte, cu țeasta retezată de o schijă, și cu mâinile încheștate în gâtul bătrânului său tată, pe care-l ucisese luându-l drept vrăjmaș, păstrează, în colțul schimonosit al gurii, un zâmbet în perceptibil de satisfacție; în vreme ce, bătrânul țigan, victimă nevinovată a aceleiași datorii, cu ochii sticlind de ură, purta, încă, în barba-i odată albă, urmele vailului de spume însângerate.

E. C. Răzășu.

Bairamdedé.

*În soare alb, mai roșii par șalvarii,
Femei, copii, roesc domol spre târg,
În August și caunii dau în pârg
Și aur mult se vântură prin arii.*

*Aripa morii vâjâie de sârg
Și prin bostană mișună Tătarii,
Cu zumzete în roiuri curg bondarii,
Plutind pe urma carelor spre târg.*

*Deodată vântul stepelor învie,
Stârnind pe drumuri colbul dobrogean,
Un geam trântit se sparge 'n vijelie...*

*Iar sus de tot, sub cerul diafan,
Cu mâna ridicată din geamie,
Un hoga 'ngână imnuri din Coran.*

volumul „Fierbea as' noapte Marea”.

GR. SĂLCEANU.

Pe marginea unei conferințe.

În cel mai josnic muritor zace ceva nobil.

CARLYLE.

În ziua de 21 Martie 1937, la ora 4^{3/4} d. a. în cadrul șezătoarei culturale a Liceului Mircea cel Bătrân, din localitate, în asistența unui select și numeros public, a vorbit savantul nostru doctor Gh. Marinescu din București, despre „Hipnotism și valoarea lui ca metodă de tratament“.

Ilustrul conferențiar a început cu hipnotismul din trecut, arătând vechile credințe în influența astrilor asupra omului. Apoi a expus metoda lui Meissner, care dă din fluidul său psihic, prin puterea sugestiei, după ce mai întâi prin fenomenul așteptării, pacienții erau hipnotizați și apoi vindecați. Se vorbește apoi de somnambulismul lucid. De cele trei faze ale hipnotismului: letargia, catalepsia, și hipnotismul propriu zis. Trece foarte interesant asupra școlilor de la Nancy și Salpêtrière, după care ne explică foarte sugestiv, anumite cazuri de vindecare ale D-sale în cadrul hipnotismului. Către sfârșit conferențiarul arată importanța hipnotismului în slujba și spre folosul justiției; de asemenea ne arată cum a demascat anumite farsori, care niciodată n'am ținut seamă că fiecare om, are un fond moral și nu din fiecare individ se poate face un criminal pe cale hipnotică.

Din interesanta D-sale conferință, s'a constatat în mod magistral cum că hipnotismul este o realitate, însă la anumite constituții psihice. Cu hipnotismul nu se poate face nici abuz și nici distracțiuni de salon, care poate avea urmări mult sau mai puțin fatale sau imorale.

T. Gergău.

Conferința a fost ținută în folosul comitetului Pro Carmen-Sylva.

Cum să nu te doară în suflet și să nu-ți fie jale de atâtea energii pierdute pentru neamul românesc, cheltuite în ură și răutate, în loc să fie izvor de iubire, de lumină și de muncă binefăcătoare.

A. Vlăduță.

Prescripție.

- Panaiot Crețu!
- Prezent!
- Popovici Dumitru!
- Prezent!

Ambii impricinați înaintază până la bara ce desparte pe judecător de public.

Amândoi, scurți, grași, roși la față și... creți.

Grefierul citește acțiunea, din care reiese că Panaiot Crețu, patronul birtului economic «Marea Neagră» reclamă pe Dumitru Popovici, funcționar, pentru suma de 121 lei și 75 bani, ce-i datorează pentru alimente.

Tot timpul cât durează lectura acțiunii, chiar Panaiot face semne aprobatoare și se uită încruntat spre părți, care zâmbește sardonice.

După terminarea citirii, judecătorul dă cuvântul reclamantului pentru susținerea acțiunii.

Depe banca avocaților nu se ridică nimeni.

— N'ai avocat?

— Nu avem, domnule judecător, ți nevoia ești? avocați suntem noi.

— Bine, vorbește!

— Țe se vorbim, nu a scris-o d. Ghița la petiția?

— Bine, spune atunci, ce reclami?

— Ma ți se se reclamo, și mi plătească dimialui un suta douăzeți și unu franți și șaptezeți și ținți bani, pentru muncare, care am dat-o la dimialui, alta ți se mai vorbimo?

— Va se zică, suajii reclamația și ceri achitarea datoriei?

— Malista, malista! se me plătească.

— Părțul are cuvântul, ce aveți de spus? Recunoașteți că datorați 121 lei și 75 bani?

— Da, domnule judecător.

— Ați văzut-o! așa! se'nțelege!

— Taci d-ta din gură. Apoi către părți:

— Și te obligi să-i plătești?

— Ba deloc d-le judecător.

— Cum să nu mi plătești? Se poate așa țera?

— Taci din gură!

— Ma cum se fațem dacă nu vrei se plateste di-
nului.

— Nu-ți rândul d-tale, taci acum.

— Și de ce nu vrei să plătești?

— D-le judecător, vă rog întrebați pe reclamant,
de când îi datorez suma ce-mi cere.

— O! ho! de mai bine de un an, domnule zude-
cator, ve rog se mi plateasca.

— Vă rog luați act de declarația reclamantului,
răspunse pârîtul și binevoiti a face aplicarea art. 1903
din codul civil.

Judecătorul consultă codul și pronunță hotărîrea
prin care respinge acțiunea, ca fiind prescrisă.

— Cum ați ziso?

— Prescrisă. Datoriile către birtași se prescriu după
6 luni.

— Țe? Se prescrie? Da sermaluțele a mele cu folle
de viță se prescriu? dar chefteluțe cu sos pîcant și
prescriu? dar bors turburato și varza ke tocana cu ma-
maliga apelpisita, se prescriu?

N'am ce-ți face! Așa scrie la carte.

— Aferim carte! Se mai poțestî dîmîata la mine
la birto!

— Cu plăcere!

— S'a prescria.

Primim dări de seamă scurte, asupra activității
extrașcolare la sate.

Rugăm pe toți publiciștii dobrogeni să ne tri-
mită câte un exemplar din revistele sau gazetele în
care au făcut publicațiuni.

Toți acei cari primesc numărul 3 și nu vor să
boneze, să-l rețină și pe acesta și să ne comu-
ce în scris numai cei ce vor să se aboneze.

Revista

Roagă pe toți cărturarii satelor să anunțe Di-
recțiunea Muzeului Regional al Dobrogei (Primăria
Municipiului Constanța) dacă pela săpăturile ce fac
sătenii pentru fântâni sau beciuri, ori prin eventuale
surpări de maluri, găsesc anumite obiecte vechi, vâ-
se, opaițe, pietre cu inscripții sau alte lucruri care
s'ar părea că prezintă interes pentru muzeu.

Gânduri

Cărți și reviste bune.

Sociologia: de P. Andrei.

Teatru școlar: de L. Helgiu.

Dobrogea de Sud: Revistă cu caracter știin-
țific regional.

Am făcut puțin bine. Aceasta e cea mai mare
operă a mea.

Voltaire.

În răbdare se cunoaște omul.

Goethe.

Farmecul culturii e cel mai mare.

Mihail Eminescu.

Educația este ceea ce rămîne, când tot ce-a fost
învățat la școală se uită.

Emerson.

ABONAMENTE:

De susținere	100 lei anual.
De corespondență	60 lei anual.

Redacția și Administrația: Str. I. Lahovari 1 căutând
Constanța.